

Sami se po čeljustih bijejo.

(Razmere na celjski gimnaziji).

Takozvani pervaki so kaj čudni ljudje. Nestrpni do skrajnih mej ščuvajo in hujskajo ljudstvo proti vsem obstoječim napravam, najsi bojo tiste zasebne ali oblastvene. Resnici očitno v oči bijejo, reči zavijajo tako, da naslednje že sami ne vejo, kam da so zagazili. Jasno se označuje to njihovo rogovilenje v članku pod naslovom: „Razmere na celjski gimnaziji“ v številki 31. „celjske žabe“. V tem članku napada ta prvaški listič pripravnico (Vorbereitungsklasse) na celjski gimnaziji ter trdi, da ista svojemu namenu nikakor ne odgovarja, ker se učenci v njej ne naučijo toliko nemščine, da bi zamogli napraviti dovoljno preskušnjo za prvi gimnazijski razred; pa če jo tudi naredijo, potem še za silo ne morejo poduku slediti. Modrijan „celjske žabe“ toraj starišem svetuje, da naj dajo dečke, katere nameravajo v gimnazijo poslati, kakih pet ali šest mesecev poprej od domačega učitelja posebej v nemški slovnici podučevati. Presneta palca, kako jo je pogodil ta modrijan! Bog varuj, da bi se v ljudski šoli podučeval nemški jezik, ne, tega ne pripuščajmo „ljudski osrečevalci“. Izven podučnih ur naj se podučujejo dečki nemščine, in sicer le tisti dečki, ki bi naj nekdanj postali „gospodje“. Bog ne daj, da bi si pridobili znanja nemškega jezika uni fantiči, ki imajo postati kmetje, viničarji, delavci i. t. d. Ne, takim ljudem tega ne privoščijo ti „ljubitelji in voditelji“ naroda slovenskega! Kmet naj ostane neveden, okoren, neukreten, ker le tedaj ga zamorejo obdržati klerikalni matadorje v svoji oblasti, le tedaj ga zamorejo izkoriščevati, kolikor in kako se jim spoljubi. „Nevednost ljudstva je za nas neizcrpljivi kapital“ je rekel odkritosrčni prelat Pflüger.

Dohtar slepič.

(Spisal njegov najboljši prijatelj.)

Vi kmetje, že davno je vsakemu znano,
Kak dolgo prvaki Vas ljubijo vsi:
— Dokler ni posestvo na boben prodano,
— Dokler še živinče Vam v hlevu živi!

Al' slabšega ni pa prijatlja na sveti
Ko dohtar prvaški je bil Vam in bo,
Oh, da bi hoteli me prav razumeti,
Zabranil nektero bi grenko solzo!

Pač težko bi bilo, da vse bi opisal
Prijatlje prvaške v tej pesmici že,
Le sliko Vam bodem o enem narisal.
Spoznali po njej pa bodele — vse!

Ob reki deroči, v prelepi deželi,
Mi mesto prijazno in znano leži,
V njem ljudstvo je pridno in rod je veseli,
In mesta poštenost po svetu slovi.

Učitelji in drugi izšolani ljudje lahko svoje delo sami pripravljajo za srednje šole, kar pa priproste kmetu ali delavcu ni mogoče. Modrijan „celjske žabe“ svetuje toraj, da naj pustijo kmetje svoje nadobne sinove od domačih učiteljev izven šolskih ur („sebeno“) v nemščini podučevati. No, tukaj se vidi, kam da pes taco moli in kako da znajo vsakej priliki ti gospodje za svoj žep ali pa žep njih privržencev skrbeti, ubogo ljudstvo pa kolikor možno izkoriščevati. Vsakdo namreč ve, da takodučevanje ne pride zastonj, marveč da si učitelji „instrukcije“ zaračunajo, včasih še prav dobro. Tudi pa mi učiteljem ne očitamo, saj niso dolžni se zastonj truditi izven šolskih ur. Toda ta reč stoji na glavi. Vesten učitelj, ki ni adjutant prvaškega generalnega štaba, itak ima skrb za to, da se njegovi učenci naučijo v šoli toliko nemščine, kolikor jim za vstop v srednje šole ali pa sploh za poznejše izboljšanje potrebno; učitelji pa, ki hodijo za prvaško koštruni, bi tedaj, ko bi šlo po nasvetu „celjske žabe“, še bolj skrbno iztiravali iz šole vsako nemščino, ker bi potem si z instrukcijami lahko prega denarja zaslužili in toraj za denar to poplačali, kar bi bili kot državni ali deželni uslužbenci dolžni storiti.

V cerkvi baje ima vsak svetnik roke k sebi prilepene in to je našim sebičnežem vedno pred očmi. Kje in kolikor le morejo izkušajo ubogo ljudstvo izkoristiti, kar pa se jim bode le toliko časa posredek dokler da ljudstvo njih zvijačnih nakan ne spozna dokler da je nevedno, preveč zaupljivo in — lažno mišeljno.

V to mesto pred leti se je pritepel,
En dohtar prvaški, kot roparski ptič,
Prijatelj je v mestu le malo naletel,
A kmet pa mu pravi: »dohtar slepič«.

V čitalnico hodi vsak dan po obedu,
Cilinder mu žolti pokriva lasé,
Spoznaš ga kaj lahko po kratkem pogledu,
Živi pa kot samec le vedno za se.

Otrokov že pet mu je — ljubca rodila —
Umrlo sem slišal, je itak vsih pet.
Vzrok smrti otrokov da — beda je bila,
Od tega ničesar ni zvedel še svet!

Za šribarje vendar pa dohtar je plačal,
Poln rujnega vinca nekteri bokal,
Neštetokrat vinjen domov se je vračal,
Denar pa iz kmečkih si tožb je skoval.

Le čujte! Pred kratkim zastopal je kmeta,
Obljubil pred tožbo mu zvezde z neba!

Hujskarije „celjske žabe“ proti Ločkim političnim razmeram.

Kakšnih sredstev se spodnještajerski klerikalni tisti poslužujejo, da bi z njimi zatrli vsako prostomisljeno ali naprednjaško gibanje ter slovensko ljudstvo zadržavali v napredku in prosveti, obdržali pa v nevednosti, smo že mnogokrat povdarjali, pa tudi dokazali. Njihovi nesramni napadi so naperjeni zdaj proti ces. kr. uradnikom, zdaj proti učiteljstvu in drugokrat spet proti naprednjaškim županom in različnim korporacijam, kakor n. pr. okrajnim zastopom, krajnim šolskim svetom itd. Še take dobrodelne naprave kakor so na priliko društva požarnih bramb niso varne pred njihovim predrznom in ostudnim renčanjem. Kdor ne trobi v rog teh prvaških matadorjev, tistega začne ta druhal obrekovati in preganjati na tak način, da se mora vsakemu le količkaj olikanemu človeku gabiti. Ne kakor se spodobi poštenemu človeku se spuščajo ti nemirneži v boj proti svojim resničnim in domišljenim nasprotnikom, temuč kakor gnjusobne in potuhnjene hijene, ki še mrtvih ne pustijo pri miru. Sumičenje, obrekovanje in hujskanje jim je najbrž prirojeno, to smatrajo ti ljudje za svoj poklic in za svojo nalogo. Tako si je „Domovina“ ali po domače rečeno „celjska žaba“ vzela kot predmet za uvodne članke svojih zadnjih števil razmere v fari sv. Duha v Ločah; piše namreč: „Sredi Dravinjske doline, kakor cvet sredi trate, kakor oko v glavi, ležijo Loče, velika, lepa vas. Bele hiše povedo potniku, da tu ni mnogo revščine. Srce se smeje človeku, gledajočemu ta kraj. Toda milo se mora storiti človeku, če pomisli, da so si osvojili pravno to vas tujci, da tujci vladajo slovenske kmete — i. t. d.“

Po tožbi pa bila sta — para presneta,
Tožitelj in dohtar, v blatu oba!

A dohtar seveda ničesar ni zgubil,
In dnarce le šteti moral je kmet,
Zato pa mu dohtar je zopet obljubil,
Da bode se dalo — z rekurzom prodet.

Rekurz pa je splaval seveda po vodi,
A dohtar tolaži zdaj kmeta tako:
»Le dalje, na Dunaju naj se razsodi,
Ker naši sodniki — nemčurji le so!«

In zopet se da mu kmetič vloviti,
Poplača mu stroške s tresočo roko,
A solza debela mu hoče zaliti,
Pošteno in jasno, nedolžno oko!

Za badav! Najvisja sodnija razsodi,
Da tožba je bila cela za — nič!
In kmetič zdaj stoka: »Prokleti mi bodi,
Hinavska ti duša, ti dohtar slepič!«

(Dalje prihodnjič!)

Tako piše „Domovina“. Priznava toraj sama, da so Ločani srečni ljudje in da v tem kraju ni mnogo revščine. Kraj je, „kakor cvet sredi trate“, biti morajo toraj tamošnja posestva prav izvrstno obdelana in s vsem potrebnim oskrbljena. No, tej trditvi mi ne bomo pritrjevali pa tudi ne nasprotnega trdili, pač pa moramo obžalovati, da poskuša ta nesramna „celjska žaba“ s svojim regljanjem v tem srečnem in mirnem kraju nemir med prebivalci zanetiti ter povzročiti ondi tak ravs in kavs, kakoršnega so prvaški ščuvvarji žalibog že povzročili po drugih krajih, v katerih so še pred nekaterimi leti živel ljudje v ljubem miru in bratski slogi. Tej nesnagi jako mrzi, ako mora gledati, da živita kje Slovenec in Nemec v miru eden poleg drugega, da se v složnosti in sporazumljenju skupno potegujeta za svoj napredek in za vzboljšanje svojih gospodarstvenih razmer. V slogi je moč in v medsebojnem sporazumljenju se da mnogo česar doseči, kar je nemogoče tamkaj, kjer ni edinosti in vzajemnosti. Ločani živeli so dosedaj v povoljnem miru in niso poznali burnih bojov, slišali so o njih le z drugih krajev, zato pa so tudi dosegli precejšno blagostanje in „Domovina“ sama pravi, da tu ni mnogo revščine, kar gotovo ni slabo spričevalo za tiste, o katerih „Domovina“ trdi, da so gospodarji ondodnih slovenskih kmetov.

Kar „celjska žaba“ žlobudra o onih časih, v katerih so hodili kmetje grajščakom na roboto, o tem se nobeden pameten človek ne bode pričkal, ker je vsakomur znano, da v naših krajih nikjer ni več najti takih ali enakih razmer, o kakoršnih je „celjska žaba“ pisala, pač pa jih deloma najde še „na slovanskem jugu“ n. pr. v Bosni, Albaniji, na Hrvaškem in Srbskem, kamor vabi Slovence „žabji stric — Slovenski Gospodar“, kakor smo povedali to našim čitateljem v zadnjem „Štajercu“. Da so l. 1848 razun 15-erih „kmetjskih voditeljev“ v Gradcu obesili tudi 136 kmetov, tudi mi obžalujemo, toda samo zaradi poslednjih, kajti takozvani „voditelji“ so si kazen pošteno zaslužili, kakor jo tudi dandanes zaslužijo vsi oni ljudje, ki ljudstvo hujskajo proti njegovim oblastim in cesarskim uradnikom ali pa proti katerimsibodi oblastveno potrjenim napravam, kakor je n. pr. to „celjska žaba“ storila glede Loškega g. župana in odoznega g. učitelja. Ta dva moža svoja mesta ne zavzemata nepovoljno, ampak se strogo držita predpisov, katerim ste njiu mesti podrejeni. Da ne pomagata ljudstvo poneumnevati, ga hujskati ter med njim spletkarij delati, edino to tej druhali okolj „celjske žabe“ ni po volji in hajdi nad ta moža z blatom iz svoje smradljive zaloge.

Vrli Ločani pa se tem zapeljivcem ne bodejo dali oslepariti, saj dobro vejo, kaj da je njihov namen in cilj. Živeti hočejo tudi zanaprej v miru in slogi ter poslušati le take moze, ki imajo srce za ljudstvo, ki jim ne zavidajo napredka bodisi v duševnem, bodisi v gospodarstvenem oziru. Mračnjaki in hinavci so v Ločah nepotrebni kakor vsak tisti, ki hoče kraliti dosedanji ljubi mir.

Ločan.